

Szerkesztőségi iroda:

Nagy-Beeskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Nagybeeskerek, 1901.

XXX. évfolyam. 200. szám.

Előfizetési táblázat:
Egész évre ——— 24 kor
Félévre ——— 12 „
Negyedévre ——— 6 „
Egy hóra ——— 2 „
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetésű iródkában.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével mindennap délután 5 órakor.

Kedd, szeptember 3

Szétforgácsolás.

Budapest, 1901. szeptember 2.

© Intő előjáték az általános választásokhoz, hogy Pozsonyban, hol Szilágyi Dezső mandátuma számára mintegy pótképviselőt kellett felhajtani, pótválasztást kellett tartani. E pótválasztás okát hál' Isten! nem abban kell keresni, hogy a szabad- elvti választók szavazatának száma a politikai ellenfelekhez viszonyítva elég nem lett volna, hanem Isten büntül ne vegye! abban, hogy egyszerre mindjárt három szabadelvti jelölt lépett fel, kiknek hívei egymás ellen szavaztak. A politikai ellenségeskedés tehát csak a szabadelvti- pártion belül volt; más ellenséget nem is kellett támadni. Előlegképpen szívesen adózunk elismerésünkkel a három jelölt mindegyikének, kiknek képességei eddigelé persze szerényen elkerülték a komoly próbát. De ha az urak oly szívesek lennének, hogy elismerésünket bármily meszesemenő önbecsüléssel ratifikálják, mégis, hogy itéletük elfogulatlanságát tisztelni lehessen, abban a véleményben kellene lenniök, hogy egyszerre mind a háromjukat meg kellett volna választani az árvaságra jutott mandátum számára, hogy Szilágyi Dezsőt csak némileg is pótolják. Még ama kevés napra is, ameddig a mostani országgyűlés tart s még akkor is, ha Szilágyi ez idő alatt csak — hallgatott volna. Miután azonban csak egyet lehetett megválasztani, meglehetősen mindegy volt, közülök melyik lett volna a megválasztott. Kivált mikor az érvényesülésre kiszabott idő rövidsége nem igen teszi lehetségessé a talentum bőséges kifejtését.

Igy tehát csakugyan nem volt szükség a szabadelvti választókat csoportokra szétfordítani s őket egymás ellen vezetni. Ami a választás napján a szavazatok szétforgácsolására való kilátással történt, hogy egy közös jelöltre nézve kompromisszum jött létre s erre a jelöltre szavaztak, ezt már előre lehetett volna szervezni, miután az egyes jelöltek chan-

cesait nem volt nehéz kiszámítani. Pozsonyban, szerencsére, nem történnhetett nagyobb kellemetlenség, miután elvi ellentétből nem volt szó. De hasonló fejvesztett taktika mellett, mely legalább is személyes ellenségeskedést szül, nem fordulhat elő másutt, hogy a magában széthasadt szabadelvti választópolgárság a közjogi vagy éppen a reakcionárius ellenzék győzelmét idézi elő. Ez szégyen lenne, sőt következményeiben kározos is lehet. Politikai ellenfeleink egységesen és szigorúan vannak szervezve s épp most, midőn a kormánynak többé nem szabad irányadólag, hatalmi eszközeivel beavatkoznia a választásokba, épp most nem szabad a liberálisoknak a ki csínyes hadizénés fénytűzését maguknak megengedniök. A szabadelvtieknek, miután mindenekelőtt az elv győzelmé fekszik szívükön, minden választókerületben együtt kell működniök, fegyelmet kell tartaniök, hogy így a lehető legjobb egyetértésben készítsék elő a választás eredményét. Éppen mivel a kormány nem akar beavatkozni, a szabadelvtieknek maguknak kell önmagukon segíteniök, maguknak kell a pártegységet és egyetértést megővniök. A szabadelvtiségnek feltétele ugyan, hogy hívei számára a közös elvek keretén belül a szabad itéletet és a szabad elhatározást még fontosabb árnyalatokra vonatkozólag is meg kell őrizni. De ez a szabadság nem terjedhet a pártösszetartozásának aláadásáig, az erkölcsi desorganizációig. Rend nélkül semmiféle szabadság sem állhat fenn, s hogy ugyanazon politikai irány jelöljei a választókat egymástól elidegenítik és gondolkozásukat így megzavarják, ez csak veszélyeztetheti a rendet. Egészen így jár tak el Ausztriában a „haladók“, az akkori szabadelvtiek; de amit a maguk és az állam számára elértek, nem igen csábitó. Mennyivel inkább kell e példának nálunk óva intenie a szabadelvtieket, miután abban a meggyőződésben élnek, hogy a szabadelvtiség sorsa és hatalma a magyar nemzeti állam sorsa és hatalma.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) mindennap reggeli 8 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére kedden és pénteken délután 5 óráig; ugyanazok napokon este 1/6-tól 8-ig urak részére is. A kádifürdő egész nap este 7 1/2 óráig nyitva marad. Zuhanyfürdő egész nap.

Szeptember 13. Állandó választmányi ülés d. u. fél 4-kor.
„ 17. Vármegyei rendk. közgyűlés d. e. 10 órakor.

— Személyi hírek. Dr. Dellimánics Lajos alispán tegnap este a Kohits fürdőben időző családjához utazott és f. hó 8-án érkezik vissza Nagybeeskerekre. — Botka Béla vármegyei főjegyző szabadságáról ma reggel vissza- érkezett Nagybeeskerekre. — Dr. Vinczehidny Ernő, tb. megyei főjegyző, külföldi utjáról vissza- érkezett Nagybeeskerekre.

— A közigazgatási tanfolyam tanárai. Ma érkezett meg a belügyminiszter rendelete, mely- lyel a nagybeeskereki állami közigazgatási tan- folyam tanárait kinevezi és pedig igazgatónak dr. Dellimánics Lajos alispánt; helyettes igazgatónak és előadónak dr. Végh Lajos városi ügyészt; előadó tanároknak Bielek Antal árvaszéki tlnököt, Ládasy Kálmán pénzügyi segédtitkárt, dr. Riesz Jakab tb. árvaszéki elnököt, Szilágyi Albert és dr. Vinczehidny Ernő tb. vármegyei főjegyzőket, Zsiross Mihály vármegyei főszámvevőt. Meg- említtük ez alkalommal, hogy a tanfolyamra 145-en jelentkeztek, akik közül 124-et vettek föl, míg 21-et a kellő gyakorlat hiánya miatt elutasítottak. — Dr. Végh igazgató-helyettes ma újból távirati felterjesztést intézett a belügy- miniszterhez, hogy tekintettel a tanfolyamba felvett 124 hallgatóra, párhuzamos osztály fel- állítása iránt sürgősen intézkedjék. Ideiglenesen az előadások a polgári iskola nagytermében tar- tathatnak. Az internátusba felvételt 74 hallgató, kik közül, minthogy csak 50 ágyra van beren- dezve, 50 bennlakó és 24 bejáró.

— Esküvő. Weiszberg Sándor szesz- gyári könyvvezető Nagybeeskereken vasárnap tartotta esküvőjét Ardon Szalai Hedvig kisasszonnyal, Szalai Zsigmond aradi kereskedő leányával.

A „TORONTÁL“ tárcája.

Árva vagyok.

Könn járok a temetőbe'
Elbusulok a sok síron,
Könn szövik fel két szemembe.
Pedig nincs, hogy kiért sirjon,
— Kit sirasson.

Vagy tán azért fáj a szívem,
Talán azért hull a könnyem:
Árva vagyok . . . senkim sincsen.
Ha meghalnék nem kísérne —
— Senkise a temetőbe.

Lehajlok egy régi halmon,
Sirok, sirok keservesen,
Ugy sem lesz az én hantomon
Aki sirjon . . . keseregjen,
— Aki csak egy könnyet ejtsen.

Fodor Oszkár.

Eljegyzés.

Tegnap délelőtt így szólított hozzá az édes anyám:

— Leányom, vedd föl a kékpöttyös ruhádat a fehér csipkekötényvel.

Rögtön rosszat sejtettem és szívszorongva kérdestem:

— Miért, édesanyám?

— Mert vendég jön délre. Hát nem tudod, hogy kicsoda?

Rögtön tisztában voltam vele, hogy ki lehet az a vendég, tehát sápadtan válaszoltam:

— Nem, nem is sejttem, hogy ki lehet.

— Ej no, hát a leendő vőlegényed.

Azt hiszem, e pillanatban nagyon elsápadtam. El akartam sápadni! Sőt nagyon szívesen meg is haltam volna, ha lehetett volna. Mert tudvalevő, hogy az én terveimbe semmiféle vőlegény nem illett bele. Én ugyanis már régebben elhatároztam, hogy soha férjhez nem megyek, ha már nem lehetek az övé. Hogy ki ő, azt el nem árulom senkinek a világot sem, sőt e naplómban is csak a saját titkos írásommal írom ki a nevét, így ni: Krbeentj.

Természetes, hogy nagyon elkezdtem sirni és kijelentettem, hogy olyan csunyán fogok ki öltözködni, mint egy bozorkány. Ha meg fog látni az a vőlegény, vagy micsoda, szörnyet fog halni ijedtében, hihihi!

Nem a kékpöttyös ruhámat vettem föl, hanem a rózsaszínűt. Krbeentj azt mondta, hogy ez illik az én arcomhoz a legjobban és én soha, de soha nem fogom elfelejteni az ő szavait. A hajamat is csak nagyon gyengén sütöttem ki. Egész természetesen gondörtsége volt neki Krbeentj azt mondta, hogy a homlokom az a kiszabadult fűrt a legszebb és könyörgött, hogy adjam neki. En ekkor majd megharagudtam rá, mert ha ő azt mondja, hogy ez a legszebb, akkor miért kívánja mégis, hogy levágjam? Mire ő nagyon ügyesen asszal vágta ki magát, hogy azért nem muszáj levágni azt a hajfűrtöt. Adjam neki a kapcsolt

részekkel együtt. Krbeentj nek nagyon jó mon- dásai voltak.

Mikor készen voltam az öltözködéssel, újból elkezdtem sirni, mire édesanyám kétségbe- esve csapta össze keszeit.

— De Irma! Hiszen egészen kivörösödik a szemed és az orrod olyan less, mint egy uborka!

Ennek már a fele sem volt tréfa és én visszavonultam a szobámba, ahol vizes szob- kendővel borogattam a szememet.

Mondhatom, nagyon különös érzés, amikor az ember a vőlegényét várja. Rettegtem is, de kíváncsi is voltam, mert falun alig beszéltek valakivel és ez az első eset, hogy hozám jött a vőlegény. Amig Ilon férjhez nem ment, mindig hozzá jöttem és ő is ilyen alkalmakkor mindig sirni szokott. Mindig airt és azért mégis férjhez ment. De én egészen más fajta lány vagyok. En sokkal ideálisabb lelki vagyok, mint Ilon. En soha nem fogok férjhez menni.

Délben valóban kocsi állott meg a ház előtt és én nyomban elmélyedtem a francia fordítási gyakorlatokba. Hallottam, hogy édes- anyám háromszor is kiáltja a nevemet:

— Irma! Gyere csak, Irma!

De én nem emeltem föl a fejemet a fű zetből, még akkor sem, amikor hallottam, hogy kinyílik az ajtó. As édesanyám így szólott a vendégekhöz:

— Nézzék csak! Itt ül a kis gonosz a leckéje mellett. Örökösen tanul ez a leány!

Lopva az ajtó felé néntem és csak annyit

— **Értekezlet a belügyminiszteriumban.** Folyó hó 6-án a belügyminiszteriumban értekezlet lesz, melyen a közigazgatási tanfolyamok vizsgálatán szerzett tapasztalatokhoz képest az 1900. évi XX. t.-c. végrehajtása tárgyában kibocsátott szabályrendelet revíziója tárgyában folytatnak tanácskozást az értekezletre meghívott tanfolyami igazgatók. A nagybecskereki tanfolyamot dr. Dellimanics Lajos alispán, mint a tanfolyam igazgatója fogja képviselni.

— **Nyomjelzés.** A városon keresztül húszó keskenyvágányu vasut sínparjainak áthelyezése és az új sínpar nyomjelzési munkálatainak keresztülvitele céljából Torday Miksa államvasuti mérnök, mint az igazgatóság kiküldöttje, ma reggel Nagybecskerekre érkezett. Mint értesülünk, a keskenyvágányu vasut a bégeparti pályaudvarból egész a gyártelepig a többi sínek mellett futó harmadik keskenyvágányu sínparon fog haladni, itt a vámház irányában eg ujonnan építendő kiágazást nyer, mely által a forgalom lebonyolításánál a város területe megkímélve lesz. A város utcáin levő régi sínek mindazon által további intézkedésig helyükön maradnak.

— **Uj ügyvéd.** Dr. Anca Péter ügyvéd Alibunár székhellyel a temesvári ügyvédi kamara lajstromába bejegyeztetett.

— **Uj anyakönyvezetők.** A belügyminiszter Viszkocsill Lajos segédjegyzőt a német-csernyai, Szántói Aladár irnokot a tógyéri, Teszling Miklós segédjegyzőt a szárcsai, Meyer János segédjegyzőt a grabáci, Számuel Sándor irnokot a szárcsói, Fehér Antal irnokot a szécsényfalvai, Popesch József segédjegyzőt a szerbszentmártoni és Szvoboda Adolf jegyzőt a pádi anyakönyvi kerületbe teljes hatáskörrel anyakönyvvezető helyettesekké nevezte ki.

— **Egy becskereki asszony öngyilkossága.** Egy szerencsétlen asszony öngyilkossági kísérletéről értesülünk, kinek szomorú sorsa Nagybecskereken, születési helyén, is igaz részvétet fog kelteni. A temesvári Scudier-park egyik elhagyott helyén az arra járók egy női testet vettek észre, melyet négy síró kis gyermek állt körül. A mentők beszállították a kórházba, hol csakhamar sikerült a beteg eszméltre hozni. Itt astán kiűnt, hogy a szerencsétlen asszony Mocker Károlynak, volt nagybecskereki építésznek övegye, szül. Girndt Katica. Férje régebben, mint Nagybecskereken ismeretes, jómódu iparos volt, de a mostoha gazdasági viszonyok folytán teljesen elszegényedvén, ezéltt egy évvel Temesvárra költözött családjával, hogy ott új existenciát alapítson magának. A szerencsétlen ember rövid idővel ezéltt meghalt a nagyszámu családja teljesen nyomorba jutott. Kétségbeesett helyzetében higanyoldatot ivott az asszony, de az oldat igen gyöngye volt, úgy hogy másnap már veszélyen kívül volt.

— **Szeptember elején.** Megnyúlt és örömtől repező ábrázatok, hónapok alatt könyveket cipelő diákgyermek, aggódó azütlék, kik járnak-kelnek csemetéikkel, a borongó arccal szemlélik fiaik

feleleteit azokon a bizonyos javító vizsgákon, és szigorú tekintetű professzorok: ez ma a helyzet szignaturája. — Nem, még van valami: az iskolák kerítése mögött, az udvaron, avagy kellő helyiség hiányában a város háza előtt kiabáló diák-sereg, mely jelenleg: „börzések”. — „Börze!” milyen szó ez, mely a tanuló gyerekek seregében is otthonossá lesz? Avatlanok talán nem is tudják, hogy ez a könyvvásárt jelenti, a mi pedig ép olyan, mint a börze: szerepel rajta a „hause” és a „baisse,” — akárcsak az értékpapírokat kínáló üzlettember kiabálna a maga cikkének árait, ép úgy hangzik vissza az iskola tágas udvara: Beöthy — 2 kor. 40 fillér! Vergilius — két hatos!

Még szegény Julius Caesárt is felkeltik sirjából: de másfél hatosnál többet nem akar érte adni a vevő. A kínáló pedig ott hagyja busan az udvart, mert ő ma cukrászdába akart menni a Julius Caesar árán! — Boldog diák élet! Megaranyozod te napjait a kisebb és nagyobb diákseregnek, bár tartanál örökké!...

— **Gyilkosság az utcán.** Mult hó 31-én este felé — mint törökkanizsai levelezőnk írja — löherével megrakott kocsián hazafelé tartott Nedelkov M. Milán gyálai gazdálkodó, miközben szembe találkozott Manity Vita szomszédjával, akivel régóta haragot tart. Valami csekélység miatt szóváltásba keveredtek s midőn már nem győzték a kölcsönös káromkodással; leszállottak kocsijukról s egymásnak estek. A kézi viadalnak Manity azzal vetett véget, hogy kihuzta a szekér löcsöt és azzal akkorát sújtott Nedelkov fejére, hogy menten szörnyet halt. Manityt letartóztatták.

— **Pénzváltási szolgálat.** A m. kir. pénzügyminiszterium elnöki osztálya a pénzváltási szolgálatra vonatkozólag a következő intézkedést hozza köztudomásra: A pénzváltási szolgálat, melyet eddig az állami pénztárak láttak el, folyó évi szeptember hó 1-étől az osztrák-magyar bankra megy át. A bank a váltást budapesti főintézetnél és valamennyi fiókjánál teljesíti. Ott, hol a banknak intézete van, az állami pénztárak teljesen beszüntetik a mondott naptól a váltást, oly helyeken pedig, hol az osztrák-magyar banknak intézete nincs, az állami pénztárakra nézve eddig fenállott az a rendelkezés, mely szerint minden pénztár és hivatal meglévő készletéhez és saját szükségletéhez képest váltásokat eszközölhet, továbbra is érvényben marad.

— **Tanító-választás.** Szeptember 1 én ment végbe Gyálán a tanító választás, mely alkalommal egyhangulag Beleszliu Szvetozárt választották meg.

— **Dengi tanfelügyelő nyugdíjaztatása.** Dr. Dengi János, Krassó-Szörény vármegyének 1892. év óta tanfelügyelője, kiváló poeta, kinek régebben sűrűn jelentek meg költeményei a fővárosi szépirodalmi lapokban, buzgósággal és nagy körültekintéssel végzett nehéz hivatásának teljesítése közben gyógyíthatatlan betegségbe esett, minek következtében nyugdíjaztatásért folyamodott. Wlassics miniszter teljesítette a beteg postatanfelügyelő kérését és meleg hangu levélben nyugdíjazását rendelte el.

zavarában. Egy névjegy-tartó-tányért össze is tört, aminek én nagyon megörültem, mert azt én már tegnap összetörtem és kenyérbőlél összeragasztottam, hogy édesanyám ne vegye észre. Sajátságos, de én mindig nagyon szerencsésen szoktam megmenekedni az ilyen szerencsétlenségekből.

Mikor az ebéd elkövetkezett, én kijelentettem, hogy rosszul vagyok és nem fogok ebédelni. Mindnyájan nagyon kértek, de én összekupordtam a fotelben és nem mentem. Édesanyám elpirult és azt mondta, hogy gyakran szokott ilyen futólagos rosszullet elővenni és hogy ez leányoknál egészen megszokott dolog.

A lugasban volt terítve, az én szobám ablakával éppen szemben. En a kanapén végigfeküdtem a fal felé fordulva és főttem magamban, hogy estig nem mozdulok onnan. De aztán eszembe jutott, hogy a zsaluk résein át egész jól kinézhetek, az ablakhoz mentem tehát és egy székre térdeltem.

A „Bajusz” nem evett egy falatot sem és mindenre azt mondta, hogy jaj de finom.

Az édesanyám éppen engem dicsért és a többek közt azt mondta, hogy nagyon is komoly leány vagyok, ez a bajom. En persze érdekőde hallgattam, mert édesanyám csak igen ritka esetekben szokott dicsérni engem. Ekkor a „Bajusz” észrevett a zsalun keresztül és kacagva rám kiáltott:

— Kukki!
En majd a föld alá süllyedtem szegyenletben. Elszaladtam az ablaktól és e pillanatban úgy, de úgy meggyűlöltém őt, ahogy csak én tudok gyűlölni valakit.

— **A vidéki hírlapirodalom köréből.** Ujvidéken Mayer József szerkesztésében „Ujvidéki Ujság” cím alatt hetenkint kétszer megjelenő magyar-német nyelvű politikai lap indult meg. A lap, mint a szerkesztő fölhívásában kijelenti, Deák Ferenc szellemében pártokivüli és különösen nagy súlyt helyez a nemzetiségi és Balkán ügyekre.

— **Uj hitelszövetkezet.** Vasárnap alakult meg a jarkováci gazdasági hitelszövetkezet. Az alapszabály tervezetet 67 tag írta alá, akik összesen 121 üzletrészt jegyestek 12.100 korona értékben. Az igazgatóságba Nikolits Döme, Glüksman Samu, Lambrin György, id. Frey János, Petrovits István és Krem János; a felügyelő bizottságba dr. Stárk Lajos, Notárosch Szeptiszláv és Schwarts Mihály választották meg. Az országos központi hitelszövetkezet részéről az igazgatóságba Markovits M. H.; a felügyelő-bizottságba Stefanovits Miklós nevezetett ki. Elnök-igazgató Markovits M. H.; a felügyelő bizottság elnöke pedig Stefanovits Miklós lett. Pénztárnokká Jurisics Lázár, könyvelővé Hamorg István választották meg.

— **Megzavart babszedés.** Bárányos község határában — mint tudósítók írja — a napokban a három Urss testvér, Simon, Pászku és János, a Murár Péterrel általuk árverésen megvett földön éppen a babot szedték, midőn Murár és hási népe kaszákkal, vasvillákkal megrohanta őket és se szó, se beszéd, mindháromt egybafőbe verték. A három Urss testvér most az ágyat nyomja, míg a verekedőket följelentették a bíróságnál.

KÖZGAZDASÁG.

A tejjgazdasági munkásnőképző iskola.

(V. Közlemény.)

Szerény tehetségem s a szükre mért információkhoz képest bemutatom Magyarországi tejjgazdasági munkásnőképző iskoláit, egyuttal igaz örömmel kijelenthetem, hogy azok termékei ellen a legpedánsabb disputa sem tudja ráfogni azt, hogy kezelésük nem volna tökéletes s hogy az általuk kiképzett munkások és üzletvezetők nem ütnek meg a mértéket.

Előre kell bocsátanom azt is, hogy a szervezet általában nem való nekünk, speciális érdekünket nem szolgálhatja, nem azért, mert a fennálló iskolák mint olyanok első sorban nagybirtok szolgáltatába állanak s így a tejszövetkezeti tagokat a kisbirtokos, szellér, kézmives s napszámos egy-két tehénével nem törődhetnek. Célunk pedig az utóbbi lévén, ez vidékünk életrevaló közérdeke.

Különbben létsük:

I. A sárvári m. kir. tejjgazdasági szakiskola. Székhelye: Lajos bajor királyi herceg ő Fensége sárvári uradalmának „Lánc” nevű pusztája Vas megyében, másfél órányira a magyar állami vasutak sárvári állomásától. — Nem áll szövetkezet szolgáltatában. — Növendékei legott azonban ahhoz ki vannak képeve. Van rendez növendék és vendégfalató. A gyakorlati oktatás alapját képezi: 80 darabból álló fejős tehén

Az édesanyám bejött hozzám, de most már nem volt olyan nyájas az arca, mint odakünn. Suttogva kérdezte tőlem:

— Hát mondd, Irma, mit akarsz te voltképpen?

Erre igazán nem tudtam válaszolni, csak sirtam keservesen.

— Hát kire vársz? Más leány boldog volna, ha ilyen kérője akadna és te erőnek erejével tönkre teszed a szerencsédet. En itt hónapok óta folyton fáradok az érdekedben, nagy nehezen összehozom a dolgot és te... Oh jaj annak az anyának, akinek ilyen leányai vannak!

A szívem összeszorult. Ugy éretem, hogy nincs több ilyen nyomorult teremtés a földön, mint én vagyok.

— De édes mama, én igazán nem akartam neked fájdalmat okozni!

— Hát akkor miért nem ülsz ebédhez?

— Mert beteg vagyok.

— Nem azért, hanem hogy elszomoríts engem. Hogy lásd a te ősz anyádát pirulni a szegyéntől...

Az édesanyám még nem ősz, mert diófaolajat használ, de valahányszor így szól hozzám, hogy „a te ősz anyád...”, akkor nem tudok ellenállani. Letöröltem a könyveimet és komolyan szóltam:

— Hát menjünk!

Es mentem a lugas felé: Jöjjön, aminek jönnie kell!

Isten veled Krbeentj.

Nagy Endre.

állománya savó és tejhulladékok értékesítése céljából föllállított sertésnevelést és hizlalást, végül sajt és vajműhelye a hosszátartozó kezelő és érlelő helyiségekkel együtt.

II. A gödöllői m. kir. munkás-képzőiskola. Székhelye: a királyi korona-uradalom, melynek tehénállománya és tejházában foly a gyakorlati oktatás.

III. A munkácsi m. kir. munkás-képzőiskola. Munkács mellett nagybirtokon van, melynek tejtét feldolgozza és értékesíti.

IV. A nagyszécsényi munkás-képzőiskola. Egyes egyedüli szakiskola, hol nőket képeznek ki. Székhelye: Nagyszécsény községe. Van tejháza, tanterme és internátusa. Ez azon intézet, mely leginkább közéleti igényeinek, mivel összeköttetésben van a nagyszécsényi tejszövetkezettel. Csak hogy a nagyszécsényi tejszövetkezet tagjai között élő kisbirtokost zsellért, iparost vagy népszámost ne keressünk, mert nincsen. A kisbirtokosok szövetkezeti tagvagyona véve általában nagy és közbirtokos. Tiszteletükre legyen mondva: Jó dolga van az iskolának. A nyers tejet pontosan behozzák feldolgozás végett még egy-két meszszinek mondható pusztáról is.

Ezek volnának tehát a mai napon működésben lévő tejszövetkezeti szakiskolák szervezettel együtt.

Össze-vissza hasonlítva, a délvidéki tejszövetkezeti munkás-képzőiskolának a következő szervezetet óhajtanám:

Az iskola célja:

A tejszövetkezetek számára megbízható és kellő szakismeretekkel bíró tej, sajt és vajkezelő munkásokat képezni. Célja továbbá: tejszövetkezetek és vállalatok számára üzletvezetést gyakorlatilag és elméletileg kiképezni oly nőgyőnekből, kik magukat egészen a tejszövetkezeti pályának kívánják szentelni, másrészt földbirtokosok, bérlők és gazdatisztek leányainak alkalmat nyújtani, hogy tejszövetkezeti alapos ismereteket szerezzenek, melyek segítségével képesek legyenek saját vagy rájuk bízott gazdaságban a tejszövetkezeti sikeresen kihasználni. Erre pedig nagy szükség van a utóvégre a munka sohasem válik szegényre, noha e téren is még sok a kívánni való.

Ezen célokra való tekintettel a tanfolyamra kétféle tanuló nyer felvételt, nevezetesen: a munkások és a leendő üzletvezetők, illetve leendő birtoktulajdonosok és gazdatisztek.

Jól tudom, nagyot mondottam. Hogyan is mondottam? Így kérem, aranyos asszonyom, menjen kérem be a tehén istállóba felügyeinek, parancsolni, nézzen a tejkamrába, pénzellen mindebből s veszdjön a legutolsó cseléddel is, mikor a szakácánál van utoljára meg van elégedve. Most meg azt mondom: Esdve kérem, menjen be szakértelem tudatába, imponálni fog a háztartásra legalább és annyival fog hozzájárulni, mint férje ára, kinek eleme a lótenyésztés s kit a gazdaság rovására ne is küldjék egyelőre a tehénállomány és tejszövetkezése után. Vérébe nőtt a lóva, a tehén asszonyok való jószág marad. — Es az asszony keze és esze szállítja majd a portékát, ha egyéb jövedelmezőbb helyre nem, hát a tejszövetkezetbe.

Vendéghallgatók számára az oktatás természetesen inkább elméleti leendő s a gorbóbb fogásoknál, minő a fejés, takarmányozás stb. stb., tetetés szerint fognak aktív részt venni. Különböző pedig az iskola első és legszentebb célja megmaradt: munkás- és szövetkezeti üzletvezetőket nevelni.

A gyakorlati oktatás:

A gyakorlati oktatás alapját képezi az iskola, jobban mondva a szövetkezet fejős tehénállománya, sajt- vajműhelye és az érlelő kamra. A tágabb körű ismeretek végett a központi vajgyárak, valamint nagyobb mérvű szövetkezetekhez tanulmányi kirándulások rendeztetnek.

Hogy a rendes növendékek a munka gyakorlatosságot és ügyességet kellőképp megszerezhessék és a tejszövetkezeti téren előforduló bármiféle munkát saját kezükkel jól végezni tudjanak, kötelesek a tejszövetkezetben, tejkamrában, sajt- és vajműhelyben, jegeskamrában s végre az érlelő helyiségekben előforduló mindenféle gyakorlati munkát sajátkezűleg végezni. Ide tartozik:

- a) A tehének takarmányozása, tisztogatása és tejése. T. i. az iskolának van egy 20-50 darabból álló fejős tehén állománya s mint annak tulajdonosa, tagja a kapcsolatos tejszövetkezetnek.
- b) A tehének ápolása borjassá előtt, alatt s után és az esetleg szükséges segélynyújtás módja.
- c) A borjak szoptatása és itatása.
- d) Az istállórend főtartása s a trágya rendszeres kezelése.
- e) A tej vizsgálata szín, szag és ízre, fajsúlyának, zsir és száraz anyag tartalmának meghatározásánál a vizsgálati eszközök helyes alkalmazása és kezelése.
- f) A tej hűtése, eltartása és lefőlése.
- g) Vajkészítés.

h) A nevezetesebb sajtnevek készítése módja. Sajtok sózása és az érés ideje alatti kezelése.

i) A tejszövetkezeti melléktermékek értékesítése, savó, vaj és savóturó készítése, továbbá sertésnevelés és hizlalás után.

j) Az eladott termékek csomagolása és szállítása.

k) Tejszövetkezeti levelezés s naplók vezetése.

Az elméleti oktatás.

Tárgyai a következők:

1. A tej termelése és kezelése: a tej képződése, alkotórészei és fizikai tulajdonságai, továbbá a tej mennyiségére és minőségére befolyást gyakorló körülmények, a fejés, a tejhibák ismertetése, a tej vizsgálatának különböző módjai, a tejkezelés főszabályai, tehén istállók és tejszövetkezeti üzlethelyiségek építésének főszabályai.

2. Általános és különleges sajtkezelés.

3. A tejelő marhák ismertetése és a tejelő állatok nevelése és gondozása, a tehéneknél, borjúknál és sertésnél leggyakrabban előforduló betegségek ismertetése és gyógyítása (Előadó természetesen szakember, tehát okleveles állatorvos lesz.)

4. Szövetkezeti törvények és rendeletek ismertetése, ügykezelés és tejszövetkezeti könyvvitel.

Az elméleti oktatás megkönnyítésére szolgál: A tejszövetkezeti gépek és eszközök gyűjteménye, az intézeti könyvtár, tejszövetkezeti és általános mezőgazdasági szaklapok.

A tejszövetkezeti munkás-képzőiskola a földművelésügyi miniszterium föltelgyelete s a vármegyei gazdasági egyesületek védnöksége alatt áll. Ugyancsak azokról folytatódó anyagi és erkölcsi segélyben részesülend. Magától értetődik, lesz azonban ma-nások által létesített alapítványos helye is. Azok betöltése a nemes alapítótól léssen függővé. A helyi felügyeletet a kapcsolatos tejszövetkezet igazgatósága fogja gyakorolni.

Minden évben két tanfolyam fogna rendeztetni és pedig január 15-től május 31-ig az első, augusztus 1-től december 31-ig a második tanfolyam.

Részint azon célból, hogy a tejszövetkezeti telep munkálataiban a két tanfolyam közti időben fönnakadás ne legyen, részint azon célból, hogy egyes növendékek még nagyobb jártasságot szerezzenek maguknak ezen a téren, három négy növendék a szünidőben megfelelő államségély vagyis fizetése ellenében az intézetben marad.

A leendő ur, illetve gazdatiszt leány növendék számára külön pragmatika fog készülni.

Mindebből látható, hogy a létesítendő tejszövetkezeti munkás-képzőiskolára égető szükség van s hogy annak működése vidékünkre áldást hozó leendő. Isten áldása szálljon rája!

Auer Mihály.

TAVIRATOK.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése szeptember 3-án.

Budapest, szept. 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) A nagy nyári szünet után ma gyűltek először össze a képviselők, akik annyira megtöltötték az üléstermet, hogy a „telt Ház” jelzőt nagyon is kiérdemelte. Az ülés előtt a képviselők pártkülönbég nélkül üdvözölték a betegsége után a Házban először megjelent Fejérváry Géza b. honvédelmi minisztert, akit beléptekor harásnyan megéljeneztek.

Perczel Dezső elnök lelkes szavakban parentálta el megnyitójában Széll Kálmán miniszterelnök is méltatta.

Napirend előtt Rakovszky István betérjeszti számos polgár kérvényét Bánffy Dezső bá. ó, volt miniszterelnök vád alá helyezése iránt. Rakovszky a kérvénynek bizottsághoz való utasítását kívánja azzal, hogy azt sürgősen letárgyalja.

Széll Kálmán miniszterelnök kimutatta beszédében, hogy a sürgős tárgyalás annál kevésbé szükséges, mivel a vád alá helyezési kérvény alapos okokkal nincs indokolva.

A Ház többsége erre Rakovszky indítványát elvetette.

Ekkor ismételve Széll Kálmán miniszterelnök kért szót és bejelentette, hogy a képviselőház öt éves man-

dátuma lejárván, 6 Felsége szeptember 9-én trónbeszéddel föl- oszlatja a Ház at.

A Reichsrath egybehívása.

Budapest, szept. 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Prágai jelentések szerint az osztrák Reichsrathot október 22-re hívják össze. Első tárgya lesz az 1902-iki költségvetés megszavazása.

Cáfolat.

Budapest, szept. 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Hivatalosan is megcáfolják, úgy a vezérkar, mint a hadtestparancsnokság, a pécsi királyhadgyakorlatok lefolyásának hírért, melyet az „Egyetértés” közöl; sőt az egész vezérkar és hadtestparancsnokság ma este Pécsre utazik, hogy résztvegyen a hadgyakorlatokon.

Ártatlanul a börtönben.

Budapest, szept. 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Eszékről sürgönyzik, hogy tíz évvel ezelőtt rablógyilkosság miatt elítéltek egy parasztot. Most egy másik paraszt önként tett vallomása alapján kiderült, hogy az elítélt teljesen ártatlan.

Népküldöttség a dán királynál.

Budapest, szept. 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Kopenhágából sürgönyzik, hogy Keresztély dán király vasárnap délután fogadta a dán népek mintegy 8000 főből álló küldöttségét, melyben az ország minden községe képviselve volt. A küldöttség szónoka köszönetet mondott a dánok nevében a királynak, amiért az előző kormányt elbocsátotta.

Bismarck Ausztriában.

Budapest, szept. 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Salzburgból jelentik, a vásártéren tegnap leplezték le a Bismarck emléktáblát, melyet a salzburgi all-deutschok állítottak föl. A leplezés után a „Wacht am Rhein” t énekelték a jelenlevők. Bismarck a nevezett épületben többször lakott. Jelenleg a „Salzburger Volksblatt” szerkesztősége van benne.

Francia-török konfliktus.

Budapest, szept. 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Párisból jelentik, hogy a francia-török konfliktus újabban ki- élesedett.

Budapesti gabonátözsde.

Budapest, 1901. szeptember 3.

A készárúüzlet hivatalos árjegyzései:

B u z a	kilo	50 kilogr. ára		kilo	50 kilogr. ára		
		kor-tól	kor-ig		kor-tól	kor-ig	
Tiszavidéki	uj	76	7.65	7.80	80	8.05	8.20
Festvidéki	uj	76	7.60	7.75	80	8.—	8.10
Bánsági	uj	76	7.55	7.70	80	0.—	0.—
Bácskai	uj	76	7.75	7.90	80	0.—	0.—
Rozs	nj	elsőrendű		70-72	6.60	6.80	
„	„	másodrendű		—	6.50	6.70	
Árpa	„	takarmány		60-62	5.95	6.15	
„	„	égetni való		62-64	5.80	5.95	
„	„	sörfőzésre való		64-66	0.—	0.—	
Zab	„	—		39-41	6.40	6.60	
Tengeri ó	bánsági	—		—	0.—	0.—	
„	másnemű	—		—	5.20	5.80	

Határidő-üzlet.

Budapest, szept. 3. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) Készáruban a forgalom kielégítő volt. Változatlan áron elkelt 20.000 mm. buza. Határidő-üzletben déli zárlatkor a következők voltak az árjegyzések:

Buza októberre	7.93—7.94
„ 1902. áprilisre	8.34—8.35
Rozs októberre	6.69—6.70
Zab	6.38—6.39
Tengeri szeptemberre	5.10—5.11
„ 1902. májusra	5.08—5.09
Repce szeptemberre	18.70—13.75

Arverési hirdetmény és árverési feltételek.

A nagybecskereki kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Braun Mór és Jakab német-écskai lakos végrehajtónak, Meits Jován román-écskai lakos végrehajtást szenvedő elleni 217 kor. 10 fillér tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az árverést elrendelte.

Ennek folytán a nagybecskereki kir. törvényszék területén levő Écska község 1023. sz. tjkvben A. I. 1. sorsz. 1544/b hrsz. alatt foglalt 1 hold 800 □-öl kaszáló 964 korona kikiáltási árban 1901. évi október hó 3. napjának délelőtti 9 órájára Écska községhez tartozó nyilvános árverésen a következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni.

1. Ha a megállapított kikiáltási áron felül ígéretet senki sem tenne, az árverésre kitzűzött birtok szükség esetén a kikiáltási áron alul is el lesz adandó.

2. Arverezni kívánók tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10%-át, vagyis 96 korona 40 fillért készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított s az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt m. kir. ig. min. rendelet 3. §-ában jelzett óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi LX. t.c. 170-ik §. értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. törvényszék telekkönyvi irattárában s Écska község előljáróságánál megtekinthetők.

Kelt Nagybecskereken, a kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságnál, 1901. évi június hó 23-án.

Kiss,
kir. törvényszéki bír.

Vidéki szülők figyelmébe!

A közeledő iskolai beiratások alkalmával

két diák

Nagybecskereken teljes ellátásra elfogadtatik.

Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

849-x.6

Az uri-utca 267. sz. alatt
(volt Mocker-féle ház)
egy 3 szoba, konyha, éléskamra, faszin és pincéből álló

utcai

lakás

november 1-ére kiadó.

Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

780-x.21

Torontálvármegye központi fűszolgabírói hivatal.

Pályázat.

A nagybecskereki kerület Béga-szentgyörgy községben létesített kerületi gyepmesteri telepen a gyepmesteri állás betöltendő lévén, felhivatnak mindazok, akik ezen állást elnyerni óhajtnak, a magyar, német és szerb nyelvet bírják, írni, olvasni tudnak, a gyepmesteri teendők körüli jártasságukat kimutatják, hogy felleltetett kérvényeiket folyó évi szeptember hó 20-ig alólírottánál benyujtsák.

A gyepmester javadalmazása két türes szobából álló szabad lakás a telepen, saját személyét illetőleg 400 korona, minden egyes segéd után évi 200 korona és 200 korona lótartrási általány, a miből két erőteljes lovat a telepen tartani köteles lesz.

Nagybecskerek, 1901. évi augusztus hó 30-án.

Daniel Ferenc,
fűszolgabíró.

Hirdetmény.

Torontálvármegye közigazgatási bizottsága 1901 évi augusztus hó 29-én kelt 3924. számú határozatával a zombolya-kis-útszi trvh. közút 68 614-70 km. szakaszának kiépítését 23.001 kor. 58 fill. összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálatok foganatosításának biztosítása céljából az 1901. évi szeptember hó 18-ik napjának d. e. 11 órájára a nagybecskereki m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálat végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó s a részletes feltételekben előírt 5%nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat kitzűzött nap d. e. 11 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponta megtekinthetők.

Nagybecskerek, 1901. augusztus hó 29-én.

M. kir. államépítészeti hivatal.

Harmat Adolf,
kir. mérnök

Arverési hirdetmény és árverési feltételek.

A nagybecskereki kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy S. Metz Nachfolger temesvári cég végrehajtónak, Mosorinszki Gatisa szerb-ittebei lakos végrehajtást szenvedő elleni 425 korona 6 fillér tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében az árverést elrendelte.

Ennek folytán a nagybecskereki kir. törvényszék területén levő Szerb Ittebe község 696. sz. tjkvben 5256-5258/b. hrzi szám alatt felvett ház és 2 hold 763 □-öl szőlőnek végrehajtást szenvedett megillető felerésze 966 korona kikiáltási árban 1901. évi október hó 4. napjának d. e. 10 órájára Szerb-Ittebe községhez tartozó nyilvános árverésen a következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni.

1. Ha a megállapított kikiáltási áron felül ígéretet senki sem tenne, az árverésre kitzűzött birtok szükség esetén a kikiáltási áron alul is el lesz adandó.

2. Arverezni kívánók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 96 korona 60 fillért készpénzben, vagy az

1881. évi LX. törvénycikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított s az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt m. kir. igazságügyi miniszteri rendelet 3. §-ában jelölt óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi 60. t.c. 170. § a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. törvényszék telekkönyvi irattárában s Szerb Ittebe község előljáróságánál megtekinthetők.

Nagybecskereken, a kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságnál, 1901. évi június hó 25-én.

Kiss,
kir. törvényszéki bír.

Haszonbérbeadási hirdetmény.

Magyar-Szent-Márton község előljárósága közhírré teszi, hogy a község határterületén gyakorolható vadászati jog 1902. év január hó 1-től kezdve 6 évre nyilvános árverés útján f. évi október hó 6. napján d. e. 9 órakor a községhezán bérbe fog adatni.

Magyar-Szent-Márton, 1901. évi aug. hó 29-én.

A községi előljáróság.

Haszonbérbeadási hirdetmény.

Ó-Telek község előljárósága közhírré teszi, hogy a község határterületén gyakorolható vadászati jog 1902. év január hó 1-től kezdve 6 évre nyilvános árverés útján f. évi október hó 17. napján d. e. 9 órakor a községhezán bérbe fog adatni.

Ó-Teleken, 1901. évi augusztus hó 29-én.

Községi előljáróság.

SZŐLŐ

legfinomabb minőségben

kilója 25 kr.

Dr. Brájjer Lajosnál

Uri-utca.

825-x.14

HIRDETÉSEK

gyárosoknak, kereskedőknek és iparosoknak, saját érdekük, hogy gyártmányaikat, áru- és iparcikkeiket mennél többet hirdessék

A hirdetések 1900. évi július 1-je óta belyegmentesek és annyira olcsók, hogy aki nem hirdet, az maga ellen vét!

Hirdetések felvételnek a „Torontál” kiadóhivatalában.